

ДОРГОН

Арад зондо ангуушад гээшэмнай ан гүрөөһэ агнажа, тэрэнээ алажа бариһанаа аймшагтай гоёхоноор хөөрэдэг гэжэ мэдээжэ. Яахабши теэд, эрэ хүн гээшэмнай хэр угһаа нааша хүсэтэй, шадалтай, бэрхэ аргатай, баатар хүдэр бээтэй байха табисууртай хадаа хэн хэнэйнгээ доро орохо дурагүйдэдэг гээшэ ха.

Би үшөө нургуулида нуража байхаһаа эхилээд, буу барижа, ойгоор зайха дуратай агша нэм. Зүгөөр, сэхыень хэлэхэ болоо һаа, тулюурхан ангуушан хаб. Юрэдөөл, би бээшэ, харин ан арьяатамни намайе хээээдэл түрүүн харажархиһан байжа, ууса бээе харуулаад лэ, гүйжэ арилшаха. Гэбэшье һүүлдэнь гэртэхиндээ, үетэн нүхэдтөө яажа, хаагуур агнаһанаа, ямар ангуудые хараһанаа, яажа гэтэһэнээ, арайл буудахынгаа тэндэ алдажархиһанаа гү, али сохом шархатуулһан тухайгаа ехэл удхалан һагад хөөрэдэгөө һананаб.

Саг ошоо, омог бардам залуу наһан хойшоо гаража эхилбэ... Гэбэшье хотодо ажаһуудаг би жэлэйнгээ амаралтые хүдөө нютагта үнгэргэхэ дуратайб, мүнөөхил ой тайгаар хэрэгтэй, хэрэггүйшье һаа, зайха дуратай зандааб.

Нэгэтэ үнгэрһэн зун буу баринхай агнаһаяа гараба гээшэб. Ой соогуур нилээд тэнэһэн би нэгэ хабсагайта хүндын эхиндэ амаржа һуубаб. Намда хаанаһаа ан гүрөөл алуулаадхихаб? Урданайхидаал адли, мүнөөшье хоёр дахин гуран, гүрөөһэд сулалтайгаар буухирһаар, гүйлдэжэ арилба. Зүгөөр эдэниие ехэ алаһайбшье гэжэ һананагүй хаб. Иимэрхүү бодолдо абташоод ябаһан хүндэ ангууд хаанаһаа баригдахаб даа? Бэрхэ ангуушан болохо гээшэмнай саанаһаа табисууртай түрэдэг гээшэ хаш. Нютагтаа нэгэ хүниие мэдэхэб - хүдөө гараад лэ ерэхэдээ, гүрөөһэ үргэлөөд буужа ерэдэг.

... Би нилээд удаан амаржа һуунаб. Ой соо һэрюун, аятай гээшэнь. Гэгээн гэрэлтэй үдэрэй залиржа байхада,

ойн багахан шубууд шэдитэ дуугаа хуряаха тээшээ бололдожо, хаа-яахана эндэ-тэндэ «нойрмог» хоолойгоор дуугаралсаад абана. Урда зүгөө аалихан халхинай хүдэлөөд абахада, орой дээгүүрхи мододой набшаһа намаа харшаганаад замхана. Ута үдэрэй унжагай удаан замда эсэһэн наран хадын саагуур оробо хаш. Ой соо гансата боро хараан буушаба. Би мүнөө ангуушан байһанаа мартажархинхай, дээрэһээ газарта буужа байһан модоной шарахан намаа, шэлбэнүүдые гар дээрээ тодожо баринаб.

Гэнтэ хуушан набшаһадай харшаганаанай дуулдаадхихада, зог татан, хаана байһанаа ханажа, буугаа бэлэн болгожо баряадхибаб. Харан гэхээм, нэгэ томо доргон «ши хаана байнабши» гэхэншүү сэхэ нам тээшэ гүйжэ ябаба. Ехэнхи ан амитад нюдэ муутай гэжэ мэдэхэ хадаа шэмээгээ үгэхэгүй гэжэ амилхаяашье болишоод, абяагүй һуунаб.

Тэрэ доргон бүри хажуудаханам, оройдоол гурба-дүрбэн алхамай зайда ерээд, тогтошобо. Одоол урдань нэгэ һонин, ойлгогдохогүй юумэнэй байһые ойлгобо хаш. Ута харахан хоншоороороо үнэрдэжэ унхидаһаар толгойгоо өөдэнь болгон хараашална. Хаана, хэнэй-юунэй байһые үшөө ойлгоногүй хаш. Гайхалтай, энеэдэтэйшье шэнги намда болошобо.

Һанахадам, нютаг соогуур, гэрэй газаагуур гахайнууд лэ эгээ иигэлдэжэ ябагша һэн. Харин эндэ ойн оёорто иимэрхүү юумэнтэй ушархаб гэжэ хэн мэдэбэб? Зэрлиг лэ хадаа зэрлиг амитан. Доргон тэрэ зуураханаа минии үнэр абаа хаш – газар дээхэнүүр нарпагар жаахан бэеэрээ бүмбэгэ мэтэ ондого-сондого харайһаар, гүйжэ үгы болошобо.

Би һууриһаа бодожо, доргоной харайжа ошоһон зүг тээшэ дулааханаар мийһэд гээд, мүнөөдэр урагшатайгаар агнаһан ангуушан мэтэ баяртай хүнгэнөөр доошоо гэшхэлшоо һэм.